3

कोऽरुक्

एकः पक्षी अस्ति ।

सः आकाशे अत्र तत्र गच्छति ।

सः पुनः पुनः वदति “कोऽरुक्” ?

(कः नीरोगः भवति ?)

पक्षी द्वारं द्वारम् अटति ।

एकम् एव प्रश्नं पृच्छति ।

जनाः उपहासं कुर्वन्ति ।

कःअपि उत्तरं न ददाति ।

पक्षी निराशः भवति ।

सः वनं गच्छति वृक्षे उपविशति च ।

वृक्षस्य अधः वैद्यर्षिः वाग्भट्टः अस्ति ।

पक्षी पुनः वदति, कोऽरुक् ? कोऽरुक् ?

इति’ । वाग्भट्टः ý°µ¸¸½¹·¸

सः वदति,

“हितभुक्, मितभुक् ऋतभुक्” इति ।

अर्थः अस्ति, यः हितकारी भोजनं करोति,

यः मितं भोजनं करोति,

यः ऋतु अनुसारं भोजनं करोति

सः एव नीरोगः भवति इति ।

सन्तुष्टः पक्षी ऋषिसमीपम् आगच्छति ।

सः ऋषिं नमति । अनन्तरं स्वस्थानं गच्छति ।

टिप्पणी

कोऽरुक् - कः अरुक् કોણ નીરોગી છે ? **अटति** ફરે છે, **उपहासम्** મજાક, **वैद्यर्षिः** વૈદ્યઋષિ, **हितभुक्** હિતકારી ભોજન કરનાર, **मितभुक्** યોગ્ય માત્રામાં ભોજન કરનાર, **ऋतभुक्** ઋતુ અનુસાર ભોજન કરનાર, **स्वस्थानम्** પોતાના સ્થાને

विशेषः

कोऽरुक् = कः + अरुक કોણ નિરોગી છે. અહીં પક્ષીના બોલવાના ધ્વનિ મુજબ कोऽरुक् એવું લખેલ છે

स्वाध्यायः

1. નીચેના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો :

कोऽरुक् , वैद्यर्षिः, श्रुणोति हितभुक्, ऋतभुक्, अनन्तरम्, स्वस्थानम्

2. પાઠના વિષયવસ્તુના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો:

(१) पक्षी किं वदति ?

(२) पक्षी वने कुत्र उपविशति ?

(३) वृक्षस्य अधः कः अस्ति ?

(४) ऋषिः किं वदति ?

(५) सन्तुष्टः पक्षी कुत्र आगच्छति ?

3. પાઠમાંથી ક્રિયા આધારિત શબ્દો શોધીને નીચેની ખાલી જગ્યાઓમાં લખો :

ઉદાહરણ : गच्छति _____ _____

_____ _____ _____

_____ _____ _____

4. ઉદાહરણ મુજબ વાક્યરચના કરો :

पक्षी _____ अटति । (द्वारम्)

पक्षी द्वारं द्वारम् अटति ।

(१) भिक्षुकः _____ गच्छति । (गृहम्)

(२) शृगालः _____ भ्रमति । (वनम्)

(३) नृपः _____ गच्छति । (नगरम्)

(४) साधुः _____ विहरति । (तीर्थम्)

5. ઉદાહરણ મુજબ વાક્યરચના કરો :

पक्षी _____ गच्छति _____ उपविशति च । (वनम्, वृक्षः)

पक्षी वनं गच्छति वृक्षे उपविशति च ।

(१) छात्रः _____ गच्छति _____ उपविशति च । (विद्यालय, आसनम्)

(२) अधिकारी _____ गच्छति _____ उपविशति च । (कार्यालयः, आसन्दः)

(३) भक्तः _____ गच्छति _____ उपविशति च । (मन्दिरम्, पूजास्थानम्)

(४) सिंहः _____ गच्छति _____ उपविशति च । (वनम्, वृक्षतलम्)

प्रवृत्ति

- ચિત્રકથાના પ્રસંગો અભિનય સાથે રજૂ કરો.
- ચિત્રકથાનાં ચિત્રોના આધારે વાર્તાકથન કરો.
- કોઈ પણ એક પક્ષીનું ચિત્ર બનાવો.